

MUZEUM
sztuki
nowoczesnej
w warszawie

Przewodnik po wystawie

„Kto napisze historię łez.

Artystki o prawach kobiet”

w tekście łatwym do czytania i rozumienia

Muzeum nad Wisłą

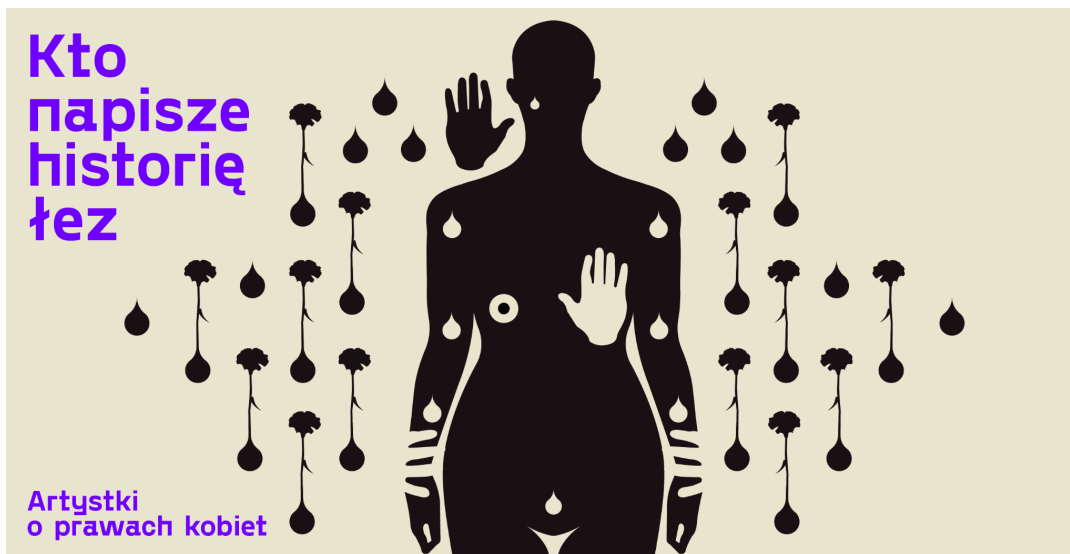
Na zdjęciu widzisz budynek Muzeum nad Wisłą.
Budynek stoi na bulwarach
przy Wybrzeżu Kościuszkowskim 22 w Warszawie.

Jak zwiedzać muzeum dowiesz się z
[“Przewodnika po Muzeum nad Wisłą”](#).

W tym przewodniku przeczytasz o wystawie,
która jest teraz w muzeum.

W Muzeum nad Wisłą są **wystawy czasowe**.

Wystawy czasowe zmieniają się co kilka miesięcy.

“Kto napisze historię łoż. Artystki o prawach kobiet”

Od 26 listopada 2021 roku do 13 lutego 2022 roku
w muzeum możesz oglądać wystawę:

“Kto napisze historię łoż. Artystki o prawach kobiet”.

U góry widzisz plakat wystawy.

Na wystawie zobaczysz różne prace:
obrazy, fotografie, plakaty, rzeźby i wideo.

Temat wystawy: Aborcja

Prace na wystawie opowiadają o prawie kobiet do **aborcji**.

Aborcja to usunięcie ciąży,
czyli zakończenie ciąży przed porodem.

Kobieta w ciąży, która przechodzi aborcję,
potem nie jest już w ciąży.

W niektórych krajach prawo pozwala kobietom robić aborcję.

Kobiety same decydują, czy chcą mieć aborcję czy nie.

W innych krajach aborcja jest zakazana.

Kobiety nie mogą zdecydować.

Prawo mówi, że nie mogą mieć aborcji.

W Polsce aborcja jest zakazana.

Ta wystawa pokazuje prace artystek,

które chcą mieć prawo do aborcji.

Obok widzisz jedną z prac na wystawie.

Kogo dotyczy aborcja?

Aborcja dotyczy przede wszystkim **kobiet**.
To kobiety zachodzą w ciążę i przechodzą aborcję.

Ale aborcja dotyczy też innych osób.

Aborcja dotyczy **mężczyzny**,
który ma być ojcem dziecka.
Jeśli kobieta decyduje, że będzie miała aborcję,
mężczyzna nie zostanie ojcem.

Aborcja dotyczy również **lekarzy i pielęgniarzy**,
którzy ją wykonują.
Mogą wykonać aborcję tylko, jeśli prawo na to pozwala.

O tym, czy prawo pozwala na aborcję czy nie,
decydują **politycy**.

Dlatego politycy dyskutują o aborcji.

Ludzi interesuje, o czym dyskutują politycy.
Dlatego o aborcji rozmawia się i pisze w mediach:
telewizji, internecie, gazetach lub radiu.

Konflikt

Ludzie mają różne zdania na temat aborcji.

Niektórzy uważają, że kobiety powinny same decydować, czy chcą mieć aborcję.

Inni uważają, że aborcja jest zła i powinna być zakazana.

Dla wielu osób aborcja to ważny temat, dlatego o niej dyskutują.

Kiedy mają różne zdanie, często się spierają.

Niektórzy ludzie chcą, żeby wszyscy wiedzieli, jakie mają zdanie na temat aborcji.

Organizują demonstracje na ulicy.

Niosą transparenty i głośno krzyczą, co myślą.

Sztuka na demonstracjach

Wiele artystek, których prace są na wystawie, brało udział w demonstracjach.

Na demonstracje zabierały swoje prace.

W swojej sztuce pokazały, że chcą mieć prawo do aborcji.

Artystki pochodzą z różnych krajów:

Argentyny, Hiszpanii, Portugalii, Irlandii i Stanów Zjednoczonych.

W tych krajach aborcja była zakazana,

ale ludzie protestowali i przekonali polityków do zmiany prawa.

Teraz w tych krajach można wykonywać aborcję.

Kilka prac pochodzi z Irlandii, np. "fartuchy mocy".

Zrobiła je artystka Rachel Fallon

(jej imię czytaj: rejczel falon).

Falon uszyła fartuchy osłaniające nogi.

Wyglądają jak fartuchy kuchenne.

Na wierzchu są białe, a ozdobione są od spodu.

Kiedy fartuch zasłania spódnicę lub spodnie jest biały.

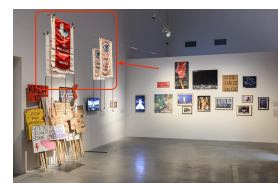
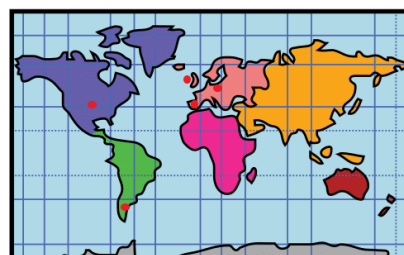
Ozdoby widać, kiedy kobieta zadziera fartuch do góry, jak na zdjęciu.

Na spodzie fartuchów są napisy, że kobiety chcą prawa do aborcji.

Kobiety zakładały fartuchy na protesty.

Zadzierały je do góry i pokazywały napisy.

Używały fartuchów zamiast transparentów.

Strajk Kobiet w Polsce

Jeden fartuch Rachel Fallon zrobiła dla Polski.

Ma napis po polsku:

“Za wolność naszą i waszą”.

W Polsce były duże demonstracje jesienią 2020 roku.

Politycy zdecydowali wtedy, że aborcja będzie zakazana.

Zdecydowali, że aborcję można wykonać tylko:

1. Kiedy kobieta zaszła w ciążę, bo była ofiarą przestępstwa, np. została **zgwałcona**, czyli zmuszona do seksu.
2. Kiedy kobiecie zagraża śmierć i aborcję trzeba zrobić, żeby ją uratować

Wiele kobiet było niezadowolonych ze zmiany prawa i zakazu aborcji.

Zorganizowały **Strajk Kobiet**.

Wyszły na ulice i protestowały.

Chciały, żeby politycy znali ich zdanie

i żeby pozwolili na aborcję.

Symbolem strajku kobiet jest **czerwona błyskawica**.

Politycy nie posłuchali kobiet i w Polsce aborcja wciąż jest zakazana.

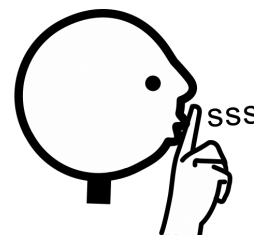

Doświadczenie kobiet

Niektóre prace na wystawie dotyczą protestów.
Inne prace opowiadają historie kobiet,
które były w ciąży lub miały aborcję.

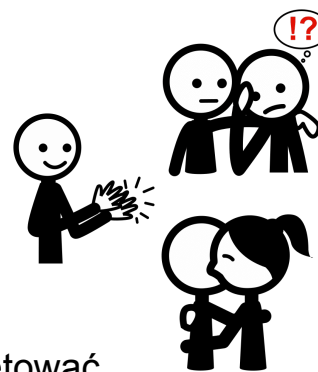
Ludzie często nie chcą rozmawiać o aborcji.
Mówią, że to temat osobisty i intymny.
Uważają: kobieta, która przechodzi aborcję
powinna zachować tę informację dla siebie.

Ale kiedy kobieta milczy, czuje się samotna.
Nie może nikomu powiedzieć jak się czuje.
Nie wie, czy tylko ona miała aborcję,
czy jej koleżanki mają podobne doświadczenia.

Dlatego artystki, których prace są na wystawie,
chcą opowiadać o aborcji.
Mówią: kiedy kobiety rozmawiają o aborcji,
czują się lepiej.
Mogą opowiedzieć innym, jak się czują.
Inne osoby mogą ją pocieszyć albo wspólnie świętować.

Kiedy kobiety rozmawiają o aborcji,
widzą, że wiele kobiet usuwa ciążę.
Mogą się dowiedzieć,
jak usunąć ciążę w bezpieczny sposób.

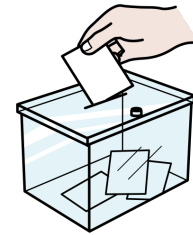

O kobietach, które miały aborcję, opowiada na przykład Paula Rego. Na wystawie jest kilka jej prac pod tytułem "O aborcji".

Na pracach Rego widać kobiety, które same usuwają ciążę w domu. Rego mówi: kiedy aborcja jest zakazana, lekarze nie mogą pomóc kobietom. Ale wiele kobiet nie chce dziecka. Dlatego robią aborcję same w domu. To dla nich niebezpieczne, więc aborcja powinna być dozwolona.

Paula Rego to artystka z Portugalii. W Portugalii aborcja była zakazana. Rego pokazywała swoje prace w gazetach. Przekonały ludzi, że kobiety mają prawo do aborcji. W 2007 roku w Portugalii było głosowanie i większość ludzi zagłosowała za prawem do aborcji. Teraz w Portugalii kobiety mogą przechodzić aborcję.

Kto napisze historię łez?

Wystawa w muzeum ma tytuł: "Kto napisze historię łez".

To zdanie z plakatu amerykańskiej artystki Barbary Kruger.

Widzisz go na zdjęciu na dole, możesz go obejrzeć też na wystawie.

Na plakacie napis jest po angielsku.

Plakat pokazuje twarz osoby z szeroko otwartymi ustami.

Wygląda jakby krzyczała albo płakała.

Barbara Kruger mówi: aborcja jest zakazana już bardzo długo.

Kobiety cierpią, bo nie mogą same decydować:

czy chcą urodzić dziecko.

Cierpią też, bo ludzie nie chcą rozmawiać o aborcji

i kobiety muszą milczeć.

Kobiety już bardzo długo są cierpią,

dlatego Kruger pyta:

Kto napisze o kobietach, które tak długo płaczą?

Kto opíše ich historie?

Ilustracje

Zdjęcia z wystawy zrobił Daniel Chrobak.

Plakat wystawy zrobiła Ola Jasionowska.

Obrazki w tym przewodniku są udostępniane na licencji Creative Commons.

To znaczy, że autorzy obrazków pozwalają korzystać z nich ludziom.

Zazwyczaj za korzystanie z obrazków musisz zapłacić.

Ci autorzy pozwalają korzystać z obrazków bezpłatnie.

Obrazki możesz znaleźć w internecie i możesz ich użyć.

Autorzy proszą o napisanie, że to oni zrobili obrazki.

Proszą też, żeby podać nazwę licencji Creative Commons.

Nazwę licencji zapisuje się skrótem, na przykład CC BY 4.0.

W tym tekście wykorzystano obrazki, które zrobił Sergio Palao.

Można je pobrać ze strony [ARASAAC \(http://www.arasaac.org\)](http://www.arasaac.org).

Są udostępnione na licencji CC (BY-NC-SA).

Właścicielem piktogramów jest rząd Aragonii.

Autorzy

Tekst opracowali Marta Przasnek, Anna Szczepanik i Leszek Bocheński.